Núm. 30

Dialogal

Dialogal

Quaderns de l'Associació UNESCO
per al Diàleg Interreligiós

Estiu 2009 – Núm. 30 – 4,75 €
www.dialogal.com

Les dones en les religions

DIÀLEG ENTRE UNA JUEVA I UNA MUSULMANA

ELS TESTIMONIS CRISTIANS DE JEHOVÀ

NO-VIOLÈNCIA místiques i mètodes

Vesak: la gran festa del Buda

AIGO SEIGA CASTRO
MESTRE BUDISTA ZEN SOTO

Segons una de les fonts budistes més antigues, el naixement, la renúncia a la llar, la Il·luminació i l'extinció última del Buda (*parinirvana*), van tenir lloc el vuitè dia del mes lunar de *vaisâkha*, el segon mes del calendari tradicional indi. I aquests dies van coincidir amb el pleniluni, considerat el moment amb els auspicis més favorables del mes. Per això la principal festivitat de tot el món budista, que commemora el naixement, la il·luminació i la partença del Buda, s'anomena *Vesak* (del mes de *vaisâkha*) i es pot celebrar, segons les diferents tradicions i d'acord amb el calendari occidental, durant la lluna plena d'abril, maig o juny, o bé el dia vuit d'algun d'aquests mesos. Així, pel budisme del sud-est asiàtic que segueix la "tradició dels ancians" (Theravada), els tres esdeveniments se celebren el mateix dia; el mateix s'esdevé en el budisme del nord, que segueix el "gran vehicle" (Mahayana) i s'ha desenvolupat al Tibet, Mongòlia i certes àrees de Rússia. Quant al budisme difós a la Xina el Japó i Corea, igualment de tradició Mahayana, a causa de raons culturals i climàtiques, els tres esdeveniments se celebren en dies diferents.

Durant el Vesak és usual alliberar animals en captivitat o commutar la pena a presoners

Els factors clau per entendre el significat arcaic del Vesak es troben en dos rituals marcats per les fases lunars, celebrats a l'Índia des de la més remota antiguitat. El primer té lloc precisament durant el vuitè dia del mes de *vaisâkha*, i coincideix amb l'època de sembrar l'arròs. Durant aquest temps de transició previ al monsó, s'invoca la influència fecundadora de la pluja amb processons en honor de les divinitats que propicien aquest esdeveniment. Les primeres referències a aquestes processons de *vaisâkha* en un context budista es troben en els edictes de l'emperador Asoka (304-232 a.C.) i en el testimoni del pelegrí budista xinès Fa-Hsien (segle v). El segon ritual té lloc els dies de lluna plena, lluna nova, quart minvant i quart creixent (en sànscrit, *upavasatha* i en pali, *uposatha*) que la tradició vèdica considera molt favorables, perquè són jornades de dejuni prèvies als sacrificis dedicats al déu Soma.

Segons això, el fet que els esdeveniments clau del Buda tinguessin lloc en dia vuit i coincidissin amb plenilunis del mes de *vaisâkha*, com també la pràctica instituïda pel Buda de recitar durant els dies de lluna plena, lluna nova, quart minvant i quart creixent de cada mes el codi monàstic (celebració de l'Uposatha), situa el budisme en un temps obert a la intemporalitat. En adherir-se al calendari lunar, el budista participa d'un temps cíclic, que compassa simultàniament la continuïtat dels processos vitals i uns intervals de sortida del temps marcats per la purificació ètica i espiritual. El Vesak, igual com l'Uposatha, encarna períodes en què l'esdevenir còsmic es dissol momentàniament per permetre la irrupció d'allò incondicio-

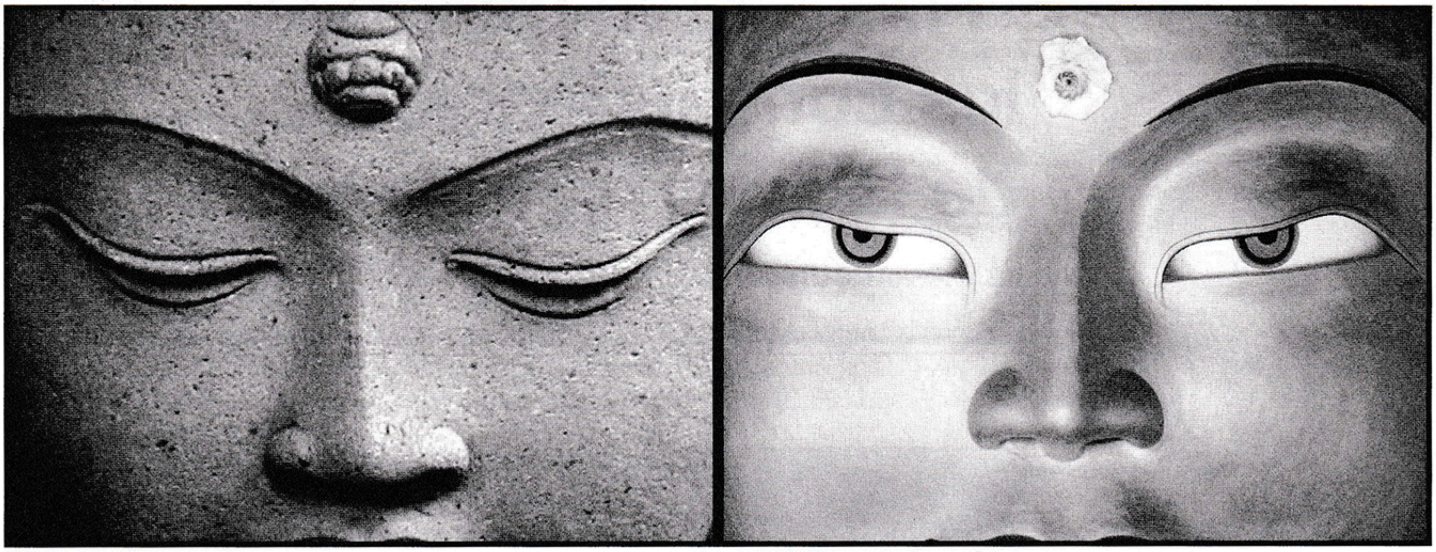

La principal festivitat de tot el món budista conmemora el naixement, la Il·luminació i la partença del Buda.

nat, és a dir, de la realitat última alliberada del temps, l'espai i la causalitat. La ruptura amb allò mundà propiciada pel Vesak permet que el devot entri, per mitjà del ritu i la contemplació, en la dimensió transmundana encarnada per la personalitat suprahumana del Buda i el seu ensenyament espiritual (Dharma).

El Buda va néixer per generar benefici espiritual i compassió existencial per a tots els éssers vius; per això es descriu el seu naixement com "la Llum que il·lumina tots els éssers a tots els mons". En aquest sentit, es considera el Buda com el "primer que fa" (*pubba-kari*), és a dir, com a iniciador d'accions saludables per a un mateix i per als altres. Durant el Vesak, el naixement del Despert subratlla les virtuts de la *gratitud* i l'*estima,* dirigides especialment als "primers que fan" en la vida: pares i mestres. És a ells que s'expressa gratitud i afecte amb dos tipus de generositat: material, en forma d'ofrenes, i espiritual, en forma de formulació de propòsits i compliment de preceptes ètics. Així mateix, durant el Vesak és usual fer grans donatius materials als necessitats, alliberar animals en captivitat i abstenir-se de matar-los, com també commutar la pena a presoners. En un sentit més profund, el naixement del Buda estimula la reflexió sobre la raresa d'obtenir una existència humana i el contacte amb el Dharma. Per tant, el Vesak recorda les múltiples causes i condicions que s'han de donar perquè es produeixin ambdós fets excepcionals.

Amb la Il·luminació es recalca el descobriment per part del Buda de les lleis que regeixen el món, la seva transcendència i el camí per assolir-la. Ell les va anomenar les quatre nobles veritats: tot allò condicionat propicia el sofriment; les causes del sofriment són un desig insaciable i la ignorància; existeix la cessació definitiva del sofriment (nirvana), i hi ha un camí que eradica el sofriment, centrat en l'ètica, la meditació i la saviesa. Durant el Vesak es pren consciència d'aquestes veritats i es formulen vots per practicar-les i realitzar-les.

Abans d'abandonar aquest món, el Buda va dir: "totes les coses condicionades tenen la naturalesa de la destrucció: esforceu-vos amb diligència!". El missatge implícit d'aquestes paraules que s'actualitza en el Vesak és: cultiveu l'*atenció plena* i la *comprensió clara* en tots els actes de la vida. A causa de la pràctica del Dharma, aquestes facultats naturals de la ment es poden desenvolupar fins al punt assolit pel mateix Buda. Aquest és el sentit clau de la seva extinció aparent. Tot allò subjecte al naixement, la malaltia, la vellesa i la mort és impermanent. El cos físic del Buda va demostrar aquesta impermanència, però no el seu "cos real" o "cos del Dharma", fet de realitzacions i ensenyaments espirituals. És aquest Buda "fet de Dharma", immortal i sempre actual, que es commemora en cada Vesak.